

- Şiirin sonlarına doğru duygu yoğunluğu eritilmemeli, şiirin bitişi tonlama ve vurgulamayla dinleyenlere hissettirilmelidir. Tıpkı bir müzik parçasının bitişinin son dizede uygun bir ezgiyle vurgulanması gibi, şiir de uygun bir tonlamayla bitirilmelidir.

- Zaman zaman yapılacak şiir okuma yarışmalarıyla, verilecek ödüllerle öğrencilerin bu konudaki istekleri artırılabilir. Ayrıca türlü kaynaklardan (radyo, teyp-kaset, öğrenci, öğretmen ve ozanlar gibi) yararlanılarak öğrencilerin iyi şiir okuma örnekleriyle yüz yüze gelmeleri de sağlanabilir.

- Okulöncesi çağındaki çocuklara ve ilkökul 1. sınıf öğrencilerine kulaktan-dinleterek-şiir ezberletme durumu da söz konusudur. Henüz okuma-yazma bilmeyen ve duyduklarını, gördüklerini hiç süzgeçsiz alma durumunda olan bu çocuklara yapılacak okumalar çok önemli olmalıdır. Öğretmenin daha önceden hazırlıklı olması gerekecektir. Bu yaş çocukları daha çok güldürü yönü ağır basan tekerlemelerden hoşlanacağı için, işe bunlarla başlanmalıdır.

4. Türk Edebiyatı'nda Çocuk Şiiri

Türk Edebiyatı'nda yazınsal anlamda çocuk şiiri yirminci yüzyılın başından bu yana görülmektedir. Başta Milli Edebiyatçıların (Ziya Gökalp, Faruk Nafiz Çamlıbel, Enis Behiç Koryürek, Yusuf Ziya Ortaç) ve kimi bağımsız adların (Ali Ulvi Elöve, Ali Ekrek Bolayır, Sıracettin Hasırçioğlu, Ahmet Cevat Emre vb) çabalarıyla kendine özgü bir çocuk şiiri Türk Edebiyatı'ndaki yerini almıştır.

Cumhuriyet dönemindeyse Hasan Ali Yücel, Mehmet Necati Öngay, Mehmet Faruk Gürtunca gibi ozanlar Cumhuriyet'in getirdiklerini, Atatürk'e karşı duyulan sevgi ve saygıyı öğretici bir tutum içinde dile getiren şiirler yazmışlardır. 1940'lı yıllardan sonra da çocuk şiiri yeni arayışlarla seyrini sürdürmüştür. Özellikle eğitimci ozanların çokluğu, çocuk şiirindeki gelişmeyi hızlandırmış, eğitim ve öğretime yardımcı duruma getirmiştir. Ancak ölçülü ve uyaklı söz dizimleriyle oluşan bu şiirler tekerleme havası içinde yüzeysel şiir olmaktan pek kurtulamamışlardır. İsmail Sunat, İsmail Hakkı Talas, İbrahim Zeki Burdurlu gibi öğretmen ozanlar da öğretici ve çocuksu bir tutumlu çocuklara seslenmeyi sürdürmüşlerdir.

1970'li yıllardan sonra Türk şiirindeki çok seslilik ve renklilik çocuk şiirlerine de yansımış, o yıllara dek yetişkinler için yazan Ülkü Tamer, Abdülkadir Bulut, Fazıl Hüsnü Dağlarca, Ali Yüce, Necati Cumalı, Ceyhan Atıf Kansu gibi ozanlar çocuklar için de şiirler yazmışlardır. Ayrıca doğrudan çocuklar için yazmayan kimi ozanların çocuksu bir edayla yazmış oldukları şiirler de yeniden yayımlanmış, yeni şiir seçkilerinde ve derlemelerinde yer almışlardır (Bu konuda I. bölümdeki tarihsel gelişimi yeniden gözden geçiriniz). Bu dönemde öne

çıkan ve günümüzde de etkin olarak yazmayı sürdüren iki Türk ozanı Yalvaç Ural ve İsmail Uyaroğlu'dur.

1980 sonrası çocuk şiirinde de daha değişik adlara rastlanılmaktadır. Örneğin Hasan Latif Sarıyüce, Mustafa Ruhi Şirin, Mevlana İdris Zengin bu dönemdeki adlarını duyuran ozanlardır. Ayrıca önceden beni yazmakta olan Kemal Özer, Ali Püsküllüoğlu, Ülkü Tamer, İlhan Geçer, Mümtaz Zeki Taşkın, İsmail Uyaroğlu, Fazıl Hüsnü Dağlarca ve Yalvaç Ural da çocuklar için yazmayı sürdürmüşlerdir.

1980 sonrası dönemde yetişkinler için yazılan şiirlere koşut olarak, çocuklar için yazılan şiirler biçim yönünden önemli ölçüde değişiklik yaşamışlardır. Daha çok ölçü ve uyağa bağlı kalmadan, doğal konuşma biçimine yakın olarak özgür konuşma denilebilecek şiirler yazılmıştır. İşlenen duygu yönünden de önemli değişiklikler olmuş, öğretici şiirlerin yanında çocuğun dünyasına bir büyük olarak giren, onların günlük yaşantılarını şiirleştiren ürünler de verilmiştir. Örnek şiirler içinde yer alan şiirleri bu açıdan da inceleyiniz.

Uygunlamalı Çocuk Edebiyatı /
İbrahim Kibar, Eylül Kitap
ve Yayınevi, Ankara: 2000